

วิชา 203352 ปรุพีกลศาสตร์ กำลังของดินทางวิศวกรรม

รศ.ดร. วรากร ไม้เรียง
ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กทม 10900
โทร 02-579-7565
www.gerd.eng.ku.ac.th

หัวข้อบรรยาย

1. กำลังของมวลดินตามทฤษฎีของ Mohr-Coulomb
2. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกำลังของดินในงานวิศวกรรมปรุพี
3. การวิเคราะห์หน่วยแรงด้วยวิธี Mohr's Circle และ Stress Path
4. พฤติกรรมระหว่างความเค้นและความเครียดของดิน
5. การทดสอบกำลังของดินในห้องทดลองและในสนาม
6. ค่ากำลังของดิน โดยประมาณ
7. ตัวอย่างการคำนวณที่เกี่ยวข้องกับกำลังของดิน

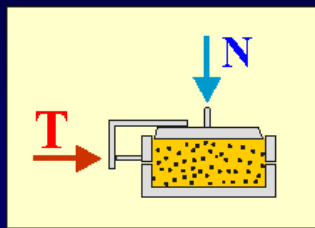
1. กำลังของมวลดิน หรือความแข็งแรงของมวลดิน

คือ ความสามารถสูงสุดของมวลดินในการรับแรงเฉือน (Shear Strength) ของมวลดินนั้น (Soil Mass) ก่อนเกิดการพังทลาย

เนื่องจากการพังทลายของมวลดินเกิดขึ้นในลักษณะของแรงเฉือนเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่วัสดุทางวิศวกรรมอื่นๆ อาจเกิดการพังทลายหลักเป็นลักษณะอื่น เช่น

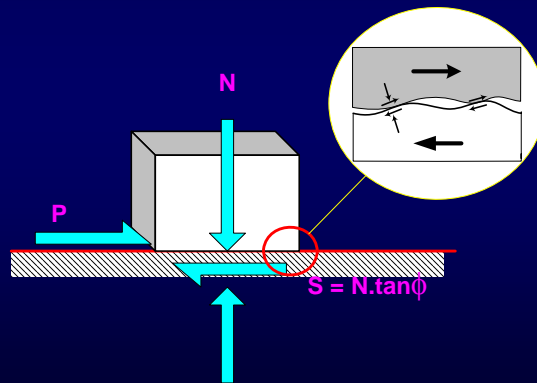
- เหล็กเสริมคอนกรีต   รับแรงดึง (Tension)
- คอนกรีต โครงสร้าง   รับแรงอัด (Compression)
- ไม้ โครงสร้าง   รับแรงดึง แรงดัด หรือแรงกด

พังทลายเปรียบเทียบการทดสอบการพังทลายของวัสดุวิศวกรรม

ทฤษฎีพื้นฐานของความฝืดระหว่างผิวสัมผัส

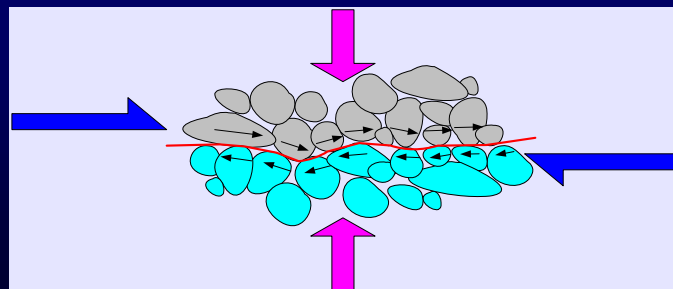
ถ้ามีแท่งวัตถุที่มีน้ำหนักกดทับใต้วางอยู่บนผิวฝืดข้อมจะต้องใช้แรง
ผลักดันแนวราบที่เอาชนะความฝืดนั้นเพื่อให้แท่งวัตถุนั้นเคลื่อนที่ไปได้

มวลดินที่เป็นเม็ดหยาบ (Granular Soils)

การรับแรงเฉือนภายในมวลดินที่เกิดจากความฝืดที่เกิดขึ้นบนระนาบ
การพังทลาย(Failure Plane) ที่มีการเคลื่อนตัวสัมผัสกันระหว่างมวลดินที่
เคลื่อนตัวจากการพังทลายและส่วนที่ไม่เคลื่อนนอกพื้นที่การพังทลาย มี 2 ส่วน

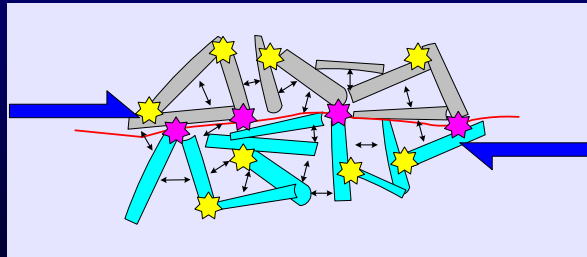
- ความฝืดที่ผิวหน้าสัมผัสระหว่างเม็ดดินเอง(Particle surface friction)
- การเกี่ยวยึดระหว่างเม็ดดิน(Particle interlocking)

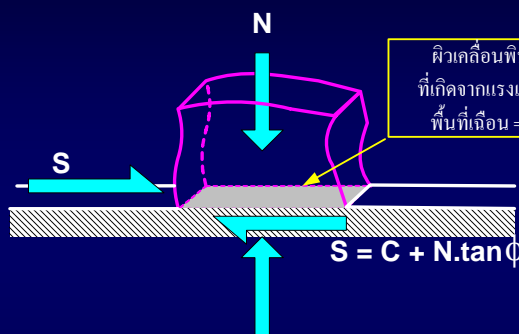
มวลดินที่เป็นเม็ดละเอียด (Cohesive Soils)

กำลังรับแรงเฉือนภายในมวลดินที่เกิดจากแรงยึดเหนี่ยวที่เกิดจากพันธะ (Bonds) ระหว่างเม็ดดินอาจมาจากสองส่วนคือ

- แรงดึงดูดระหว่างเม็ดดิน (Particle attractive force)
- ความเชื่อมแน่นระหว่างเม็ดดิน (Cementation)

กำลังของมวลดินโดยทฤษฎี “Mohr-Coulomb”

$$\tau = \text{Shearing strength} = S/A$$

$$\sigma = \text{Normal stress} = N/A$$

$$C = \text{Cohesion} = C/A$$

แรงต้านทานการเฉือนในขณะพิบัติ: $S = N \cdot \tan \phi + C$

คิดเป็นหน่วยแรงต่อพื้นที่ โดยการหารด้วยพื้นที่รับแรงเฉือนทั้งหมด (A)

$$\tau = \sigma \cdot \tan \phi + c$$

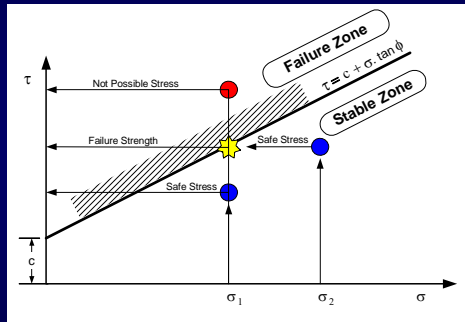
➔ Mohr-Coulomb's Equation

Mohr-Coulomb Strength Envelope

$$\tau = \sigma \cdot \tan \phi + c$$

$$\rightarrow Y = a.X + b$$

Linear's Equation

τ = Shearing strength
เทียบกับ Y - coordinate

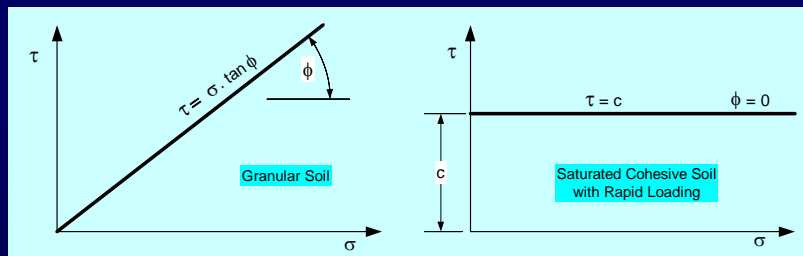
σ = Normal stress
เทียบกับ X - coordinate

C = Cohesion
เทียบกับ Y - intercept

สมการ **Mohr-Coulomb** เปรียบเสมือนเส้นตรงที่เป็นขีดจำกัดของกำลังของดิน สภาพหน่วยแรงเฉือนที่เกิดขึ้นในมวลดินหากยังต่ำกว่าเส้นนี้ มวลดินก็ยังมั่นคง หากสูงกว่าเส้นนี้มวลดินก็จะเกิดการพังทลาย

Soil Strength Parameters (c, ϕ)

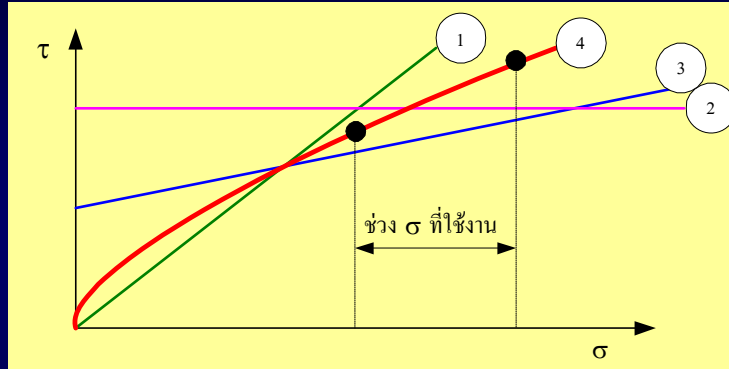
จากสมการเส้นตรง **Mohr-Coulomb** ซึ่งแทนคุณสมบัติเฉพาะของความแข็งแรงของดินนั้นๆ ค่าคงที่ซึ่งได้แก่ Y-intersect (c) และ มุมของความชันของเส้นตรงนั้น (ϕ) จึงถือเป็นคุณสมบัติความแข็งแรงของดินที่เรียกว่า “**Soil Parameters**”

ดินทราย (Granular Soil) ปกติจะไม่มีค่าความเหนียวหรือความเชื่อมแน่น ($c = 0$) แต่จะมุมของความเสียดทานภายในสูง ($\phi = 35-45$)

ดินเหนียว (Cohesive Soil) ถ้าอยู่ในสภาพอิ่มตัวและมีแรงกระทำโดยเร็ว ($\phi = 0$) จะมีแต่ค่าความเหนียวเท่านั้น

Soil Strength Parameters (c, ϕ) ของดินโดยทั่วไป

- ดินโดยปกติจะเป็นเส้นตรง Mohr-Coulomb Envelopes ที่แตกต่างกันไป ดังตัวอย่างของดินหมายเลข 1 ถึง 3 เป็นต้น แต่ดินบางประเภทเส้น Mohr-Coulomb Envelope ไม่ได้เป็นเส้นตรงเสมอไปดังเช่น หมายเลข 4 ดังนั้นจึงต้องทดสอบหาค่า c และ ϕ เฉพาะช่วง σ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยแรงที่ออกแบบและใช้งานจริงในสนามจึงจะให้ค่าที่ถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 1

ถ้าดินเหนียวปนทราย มีค่า $c = 2.5$ ตัน/ตร.ม. และ $\phi = 27^\circ$ ให้หาว่าในชั้นดินที่ระดับ A, B, และ C จะมีกำลังต้านทานต่อแรงเฉือนในแนวราบเท่าใด โดยให้คิดเป็น 2 กรณีคือระดับน้ำใต้ดินอยู่ต่ำมาก และระดับน้ำใต้ดินอยู่ที่ผิวดิน

+ 0.00		
-4.00	● A	$\gamma_t = 1.7$ T/cu.m. $\gamma_{sat} = 1.9$ T/cu.m.
-6.00		
-8.00	● B	$\gamma_t = 1.8$ T/cu.m. $\gamma_{sat} = 2.0$ T/cu.m.
-10.00		
-12.00	● C	$\gamma_t = 1.85$ T/cu.m. $\gamma_{sat} = 2.10$ T/cu.m.

ตัวอย่างที่ 1

หาหน่วยแรงกดดินแนวตั้งที่ตำแหน่งต่างๆ ($\bar{\sigma}_v$) แล้วหาค่า $\bar{\tau} = \bar{c} + \bar{\sigma}_v \tan \bar{\phi}$

กรณีที่ 1 ระดับน้ำอยู่ต่ำมาก (ความดันน้ำไม่เกี่ยวข้อง)

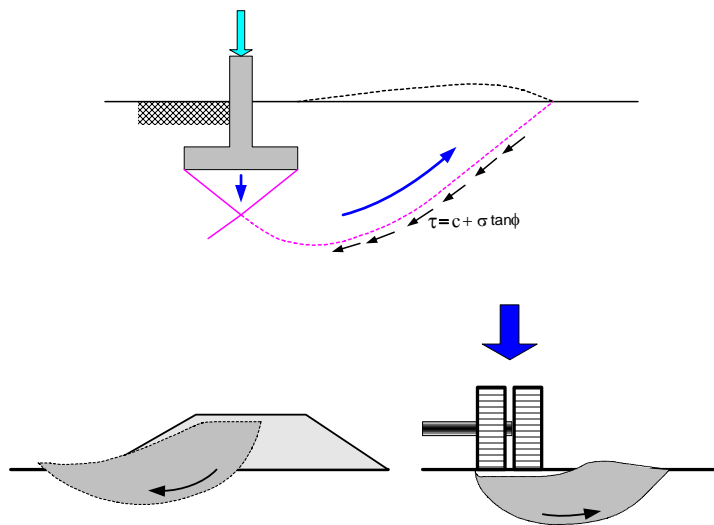
จุด	$\bar{\sigma}_v$, (t/sq.m.)	$\bar{\tau} = (2.5) + \bar{\sigma}_v \tan 27^\circ$ (t/sq.m.)
A	$1.7 \times 4.0 = 6.8$	$2.5 + 6.8 \times \tan 27 = 5.96$
B	$6 \times 1.7 + 2 \times 1.8 = 13.8$	$2.5 + 13.8 \times \tan 27 = 9.53$
C	$6 \times 1.7 + 4 \times 1.8 + 2 \times 1.85 = 21.1$	$2.5 + 21.1 \times \tan 27 = 13.25$

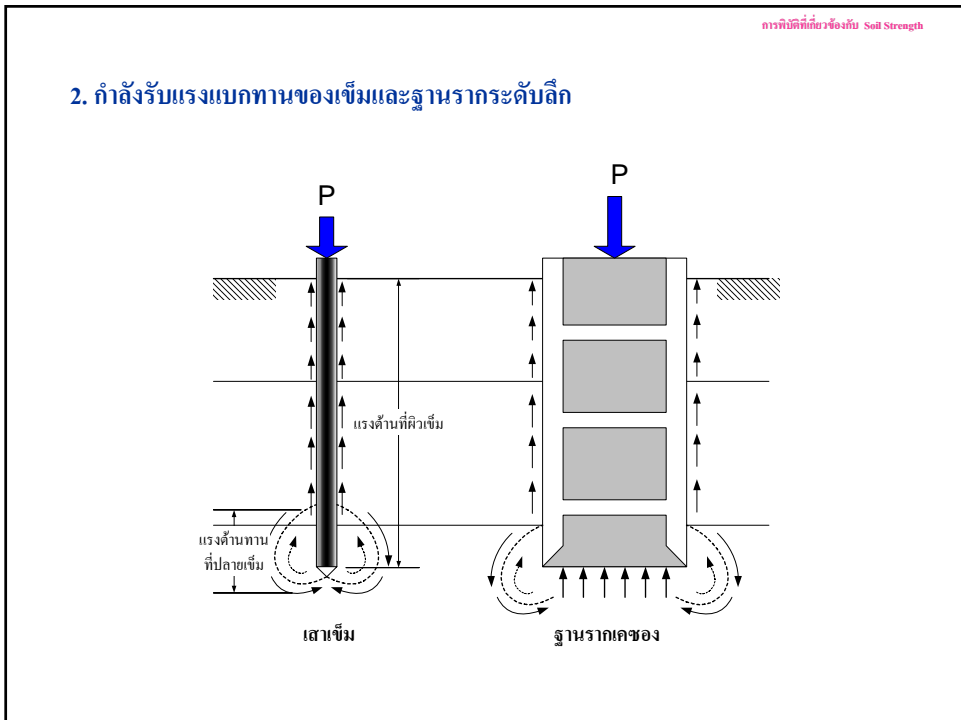
กรณีที่ 2 ระดับน้ำอยู่ที่ผิวดิน

จุด	$\bar{\sigma}_v$, (t/sq.m.)	$\bar{\tau} = (2.5) + \bar{\sigma}_v \tan 27^\circ$ (t/sq.m.)
A	$0.9 \times 4.0 = 3.6$	$2.5 + 3.6 \times \tan 27 = 4.33$
B	$6 \times 0.9 + 2 \times 1.0 = 7.4$	$2.5 + 7.4 \times \tan 27 = 6.27$
C	$6 \times 0.9 + 4 \times 1.0 + 2 \times 1.1 = 11.6$	$2.5 + 11.6 \times \tan 27 = 8.41$

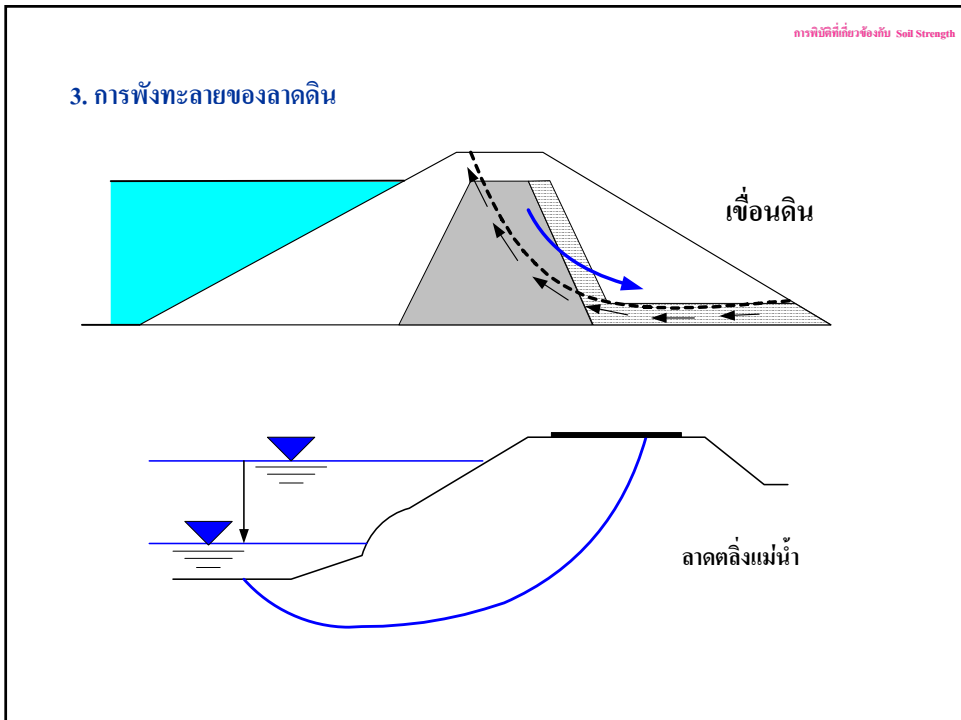
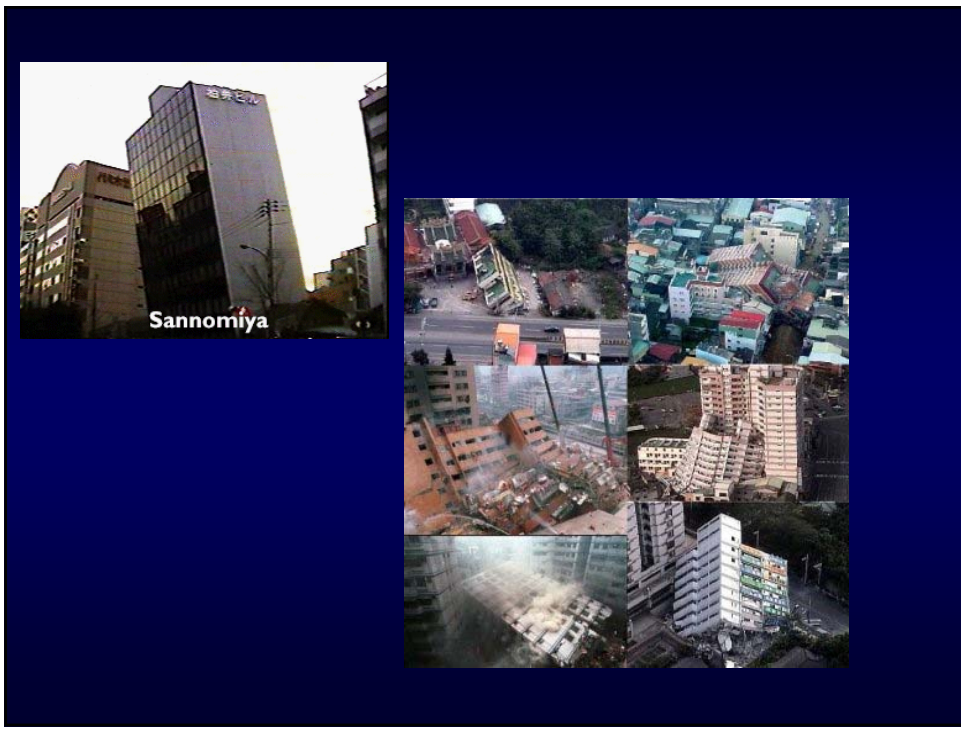
การพิบัติที่เกี่ยวข้องกับ Soil Strength

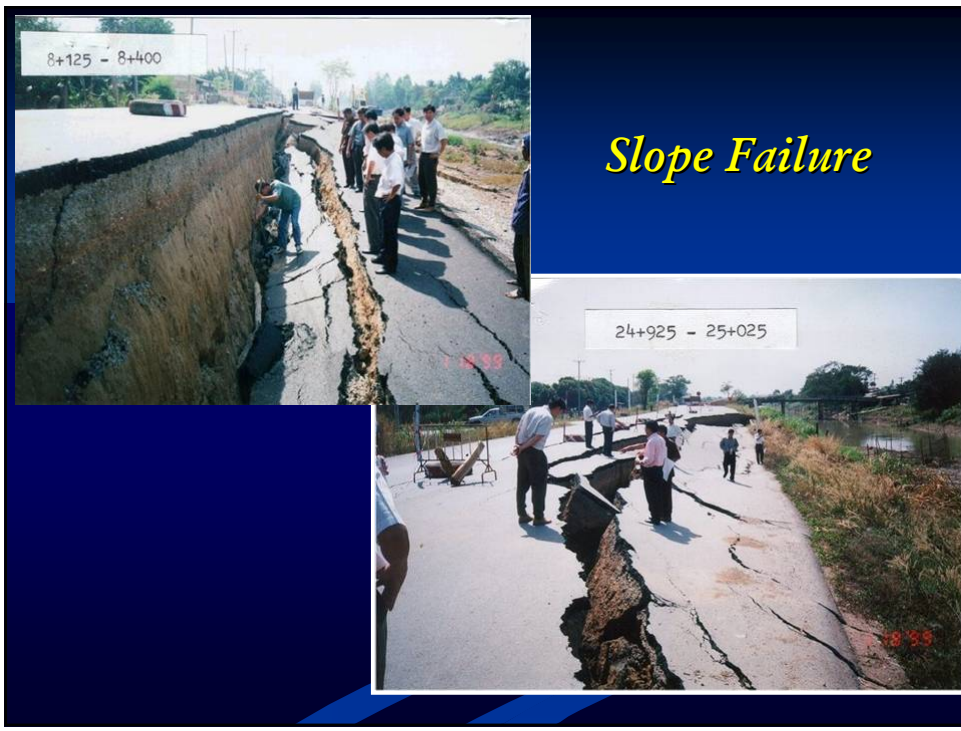
1. กำลังรับแรงแบกทานของดินฐานราก

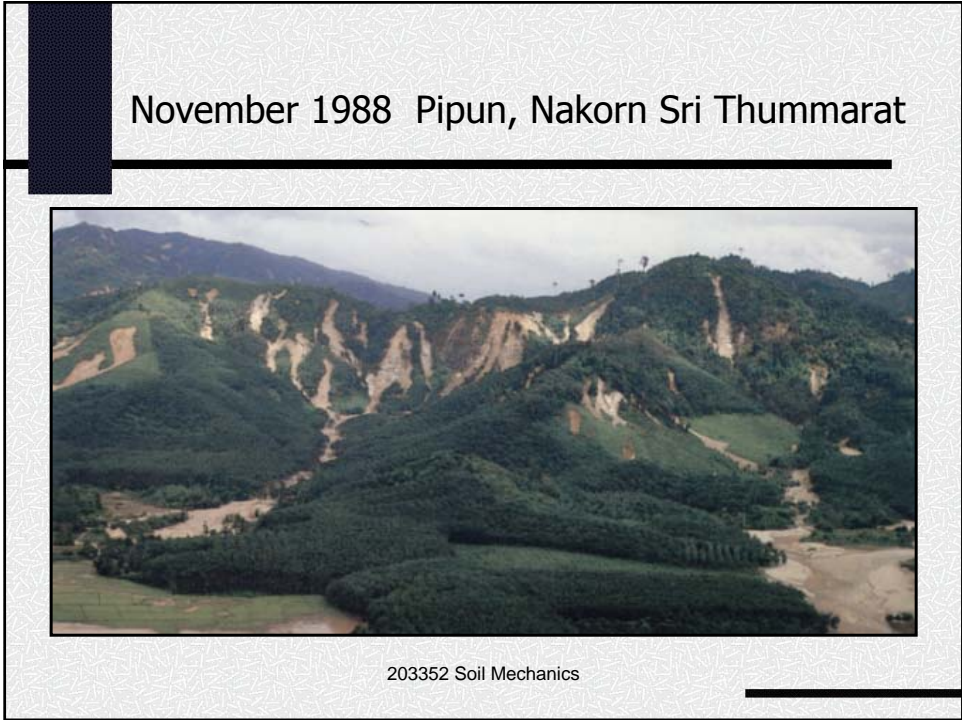
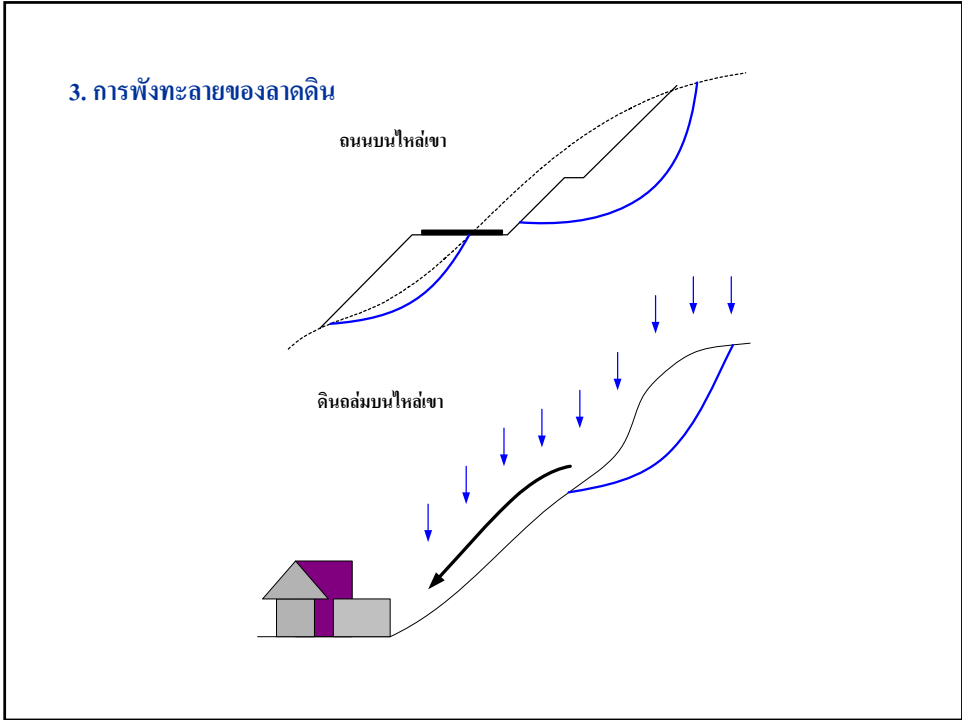

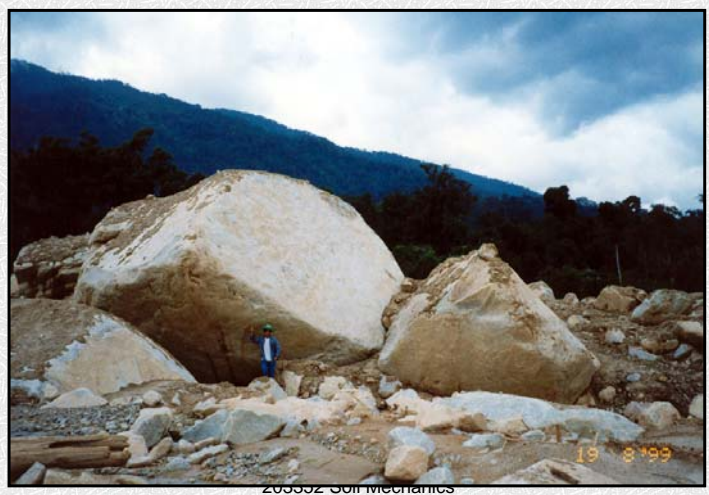

August 1999 Kao-Kichakud, Chantaburi

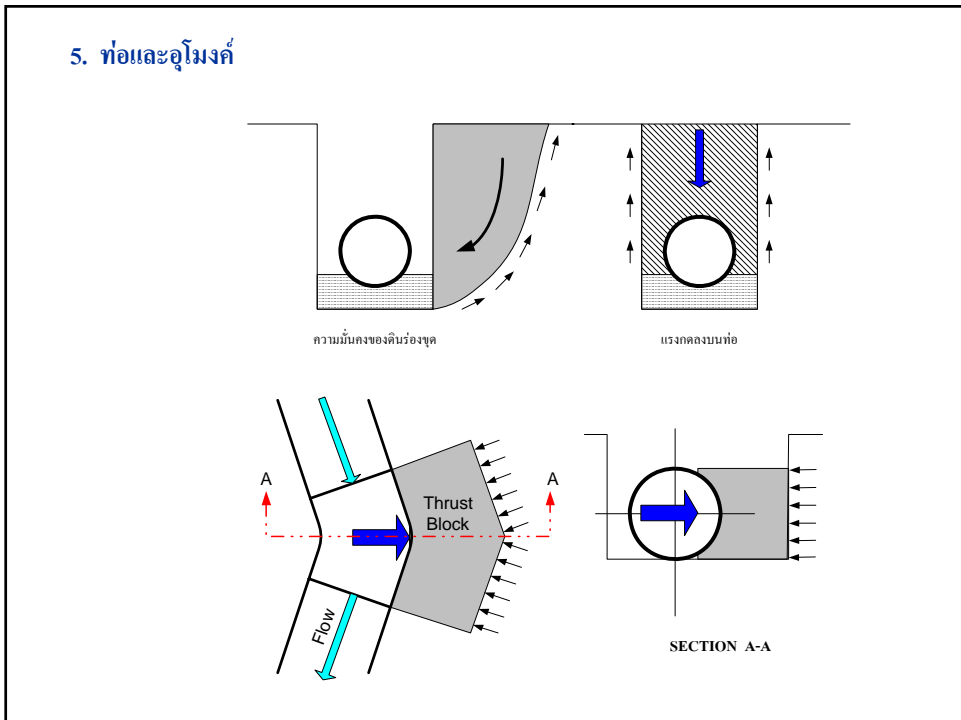
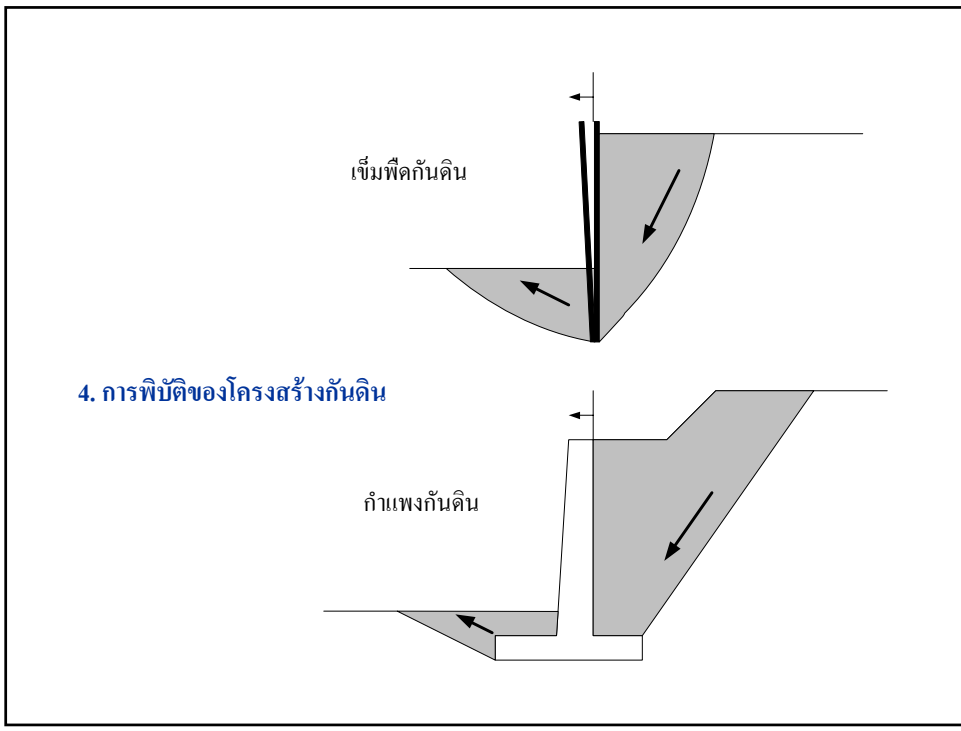

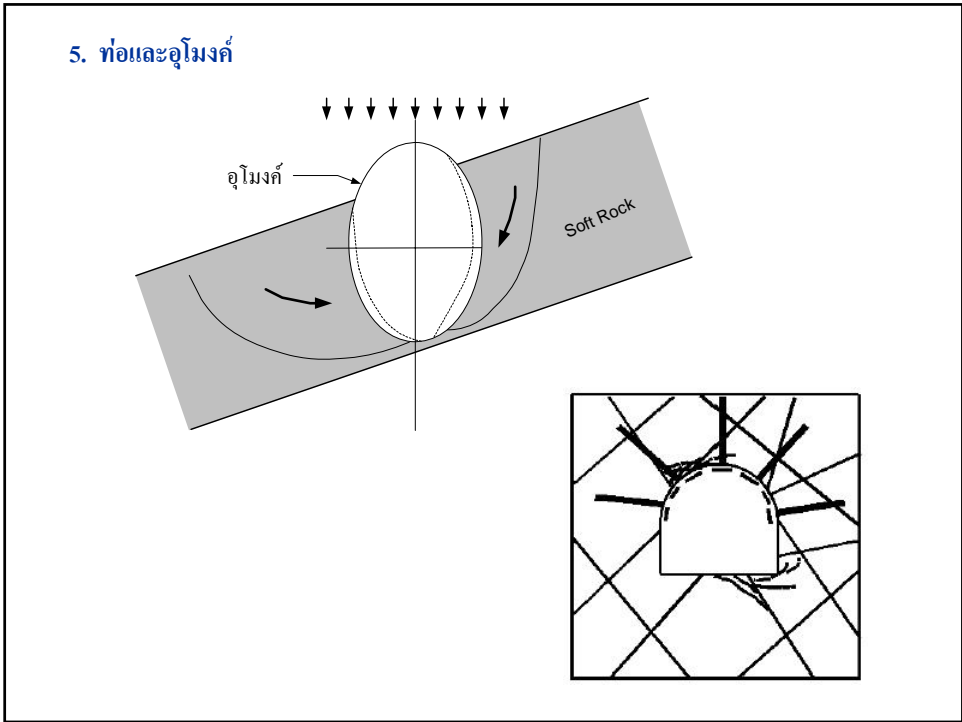
203352 Soil Mechanics

การสำรวจบริเวณที่เกิดแผ่นดินถล่ม

Soil Mechanics

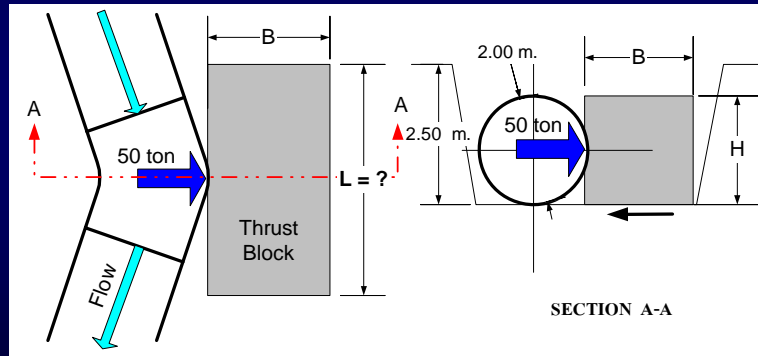

Tunneling Machines

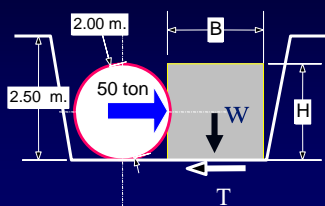
Transportation
Utilities

ตัวอย่างที่ 2

ในการออกแบบแท่งคอนกรีตต้านการเคลื่อนตัวของจุดหักงอของท่อประปาขนาดใหญ่ จะมีแรงผลักรอก 50 ตัน หากใช้เฉพะแรงที่เกิดจากความฝืดที่ฐานของแท่งคอนกรีตเป็นแรงต้านหลัก จงหาขนาดของแท่งคอนกรีต ถ้าดินมีค่า $c = 1.0$ ตัน/ตร.ม. และ $\phi = 30^\circ$

ตัวอย่างที่ 2

หน่วยน้ำหนักของคอนกรีต = 2.4 ตัน/ลบ.ม.

กำหนดขนาดหน้าตัดของแท่งคอนกรีตเบื้องต้น

$B = H = 2.0$ ม. หาความยาวที่ต้องการ (L)

น้ำหนักแท่งคอนกรีต (W) = $2 \times 2 \times L \times 2.4$ ตัน

- แรงต้านทานที่เกิดจากกำลังเฉือนที่ฐาน $T = C + W \cdot \tan 30^\circ$ ตัน .....(1)

- เพื่ออัตราส่วนความปลอดภัย 1.5 เท่า ดังนั้นแท่งคอนกรีตจะต้องต้านทานแรงเฉือนได้ $= 1.5 \times 50 = 75$ ตัน

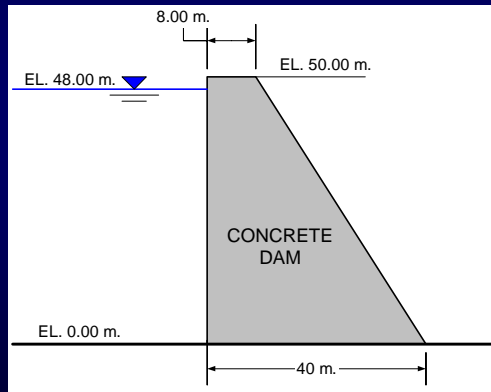
- จากสมการ (1) $75 = 1.0 \times 2 \times L + 9.6 \times L \cdot \tan 30^\circ$ $L = 9.94$ ม.

- ต้องการลดความยาวลงอีก โดยให้ $B = 3.0, H = 2.0$ ม.

- จากสมการ (1) $75 = 1.0 \times 3 \times L + 14.4 \times L \cdot \tan 30^\circ$ $L = 4.31$ ม. เหมาะสมแล้ว

ตัวอย่างที่ 3

เขื่อนคอนกรีต สร้างอยู่บนผิวหน้าหินที่มีค่า $c = 1.0$ ตัน/ตร.ม. และ $\phi = 45^\circ$ จงตรวจสอบว่าจะเกิดการเลื่อนไถลจากแรงดันน้ำในอ่างเก็บน้ำหรือไม่ และมีอัตราส่วนปลอดภัยต่อการเลื่อนไถลเท่าใด

การวิเคราะห์หน่วยแรงด้วยวิธี Mohr Diagram และ Stress Path

Mohr Diagram คือวิธีการวิเคราะห์หน่วยแรงของดินด้วยวิธีกราฟิก โดยการแทนค่าหน่วยแรงที่กระทำต่อมวลดินที่อยู่ในสถานะสมดุลย์ ลงบนแกน Normal Stress (x) และ Shearing Stress (Y) แล้วสามารถจะแทนสภาพหน่วยแรงด้วยวงกลม Mohr

ประโยชน์ของ Mohr Diagram

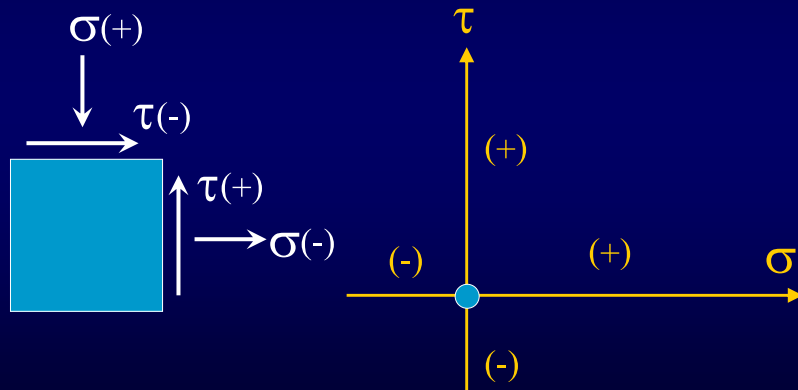
1. สามารถหาค่าหน่วยแรงกระทำในแนวอื่น ๆ ที่กระทำต่อมวลดินนี้ได้ทุกทิศทาง
2. หาค่าและทิศทางของหน่วยแรงหลัก (Principal Stresses) ในมวลดินนั้นได้
3. สามารถเปรียบเทียบสถานะความมั่นคงของมวลดิน จากกำลังของมวลดินจาก Mohr-Coulomb Envelope กับหน่วยแรงที่กำลังเกิดขึ้นในมวลดินนั้น
4. นำไปประยุกต์หาทางเดินของหน่วยแรง (Stress path) เพื่อจะติดตามการเปลี่ยนแปลงหน่วยแรงในมวลดินนั้นๆ

เครื่องหมายของหน่วยแรงที่ใช้ในระบบ Mohr Diagram

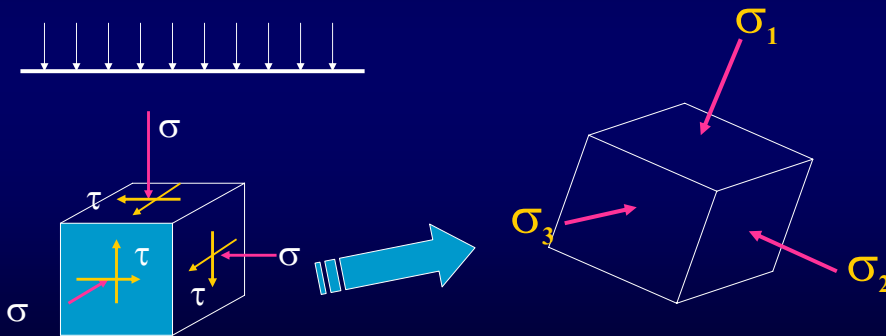
Normal Stress (σ) ให้หน่วยแรงแกนที่เป็นแรงกด (Compression) มีค่าเป็นบวก (+)

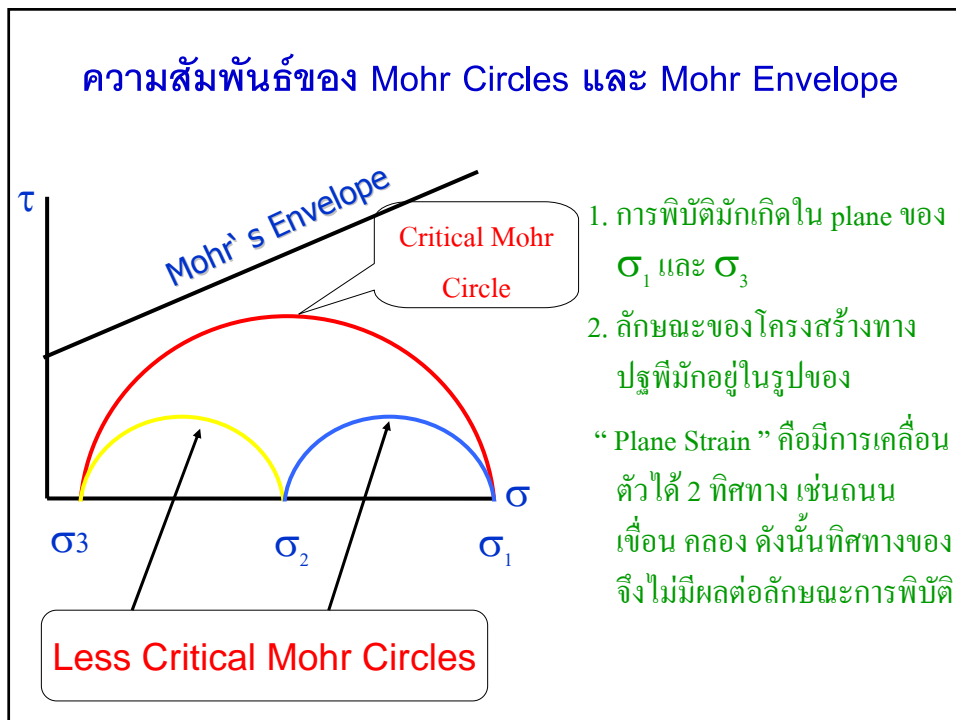
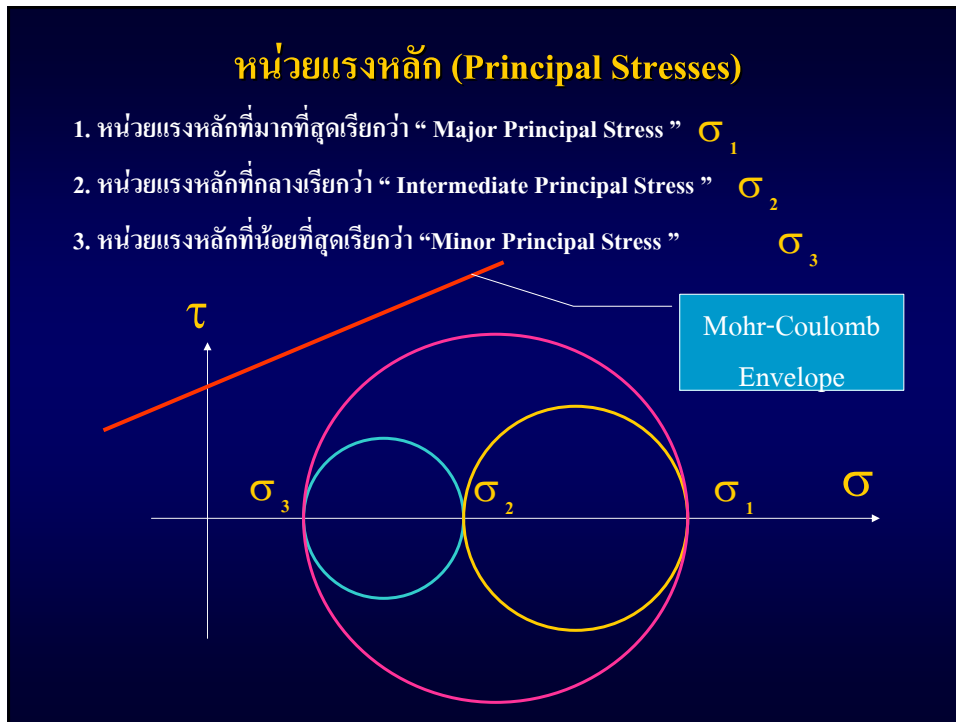
Shearing Stress (τ) ให้หน่วยแรงเฉือนที่ทำให้เกิดโมเมนต์ทวนเข็มนาฬิกา (Counter Clockwise Moment) มีค่าเป็น บวก(+)

หน่วยแรงหลัก (Principal Stresses)

ในมวลดินรูปลูกบาศก์ 3 - มิติ ที่อยู่ในสมดุลภายใต้แรงกระทำใดๆ จะปรากฏว่ามีระนาบที่พอเหมาะที่ทำให้เกิดหน่วยแรงตั้งฉาก 3 แนว (Normal stresses) กระทำบนระนาบนั้นโดยไม่มีหน่วยแรงเฉือน (Shear stresses = 0) เกิดขึ้นเลย หน่วยแรงตั้งฉากดังกล่าวจะเรียกว่า “หน่วยแรงหลัก” (Principal Stresses)

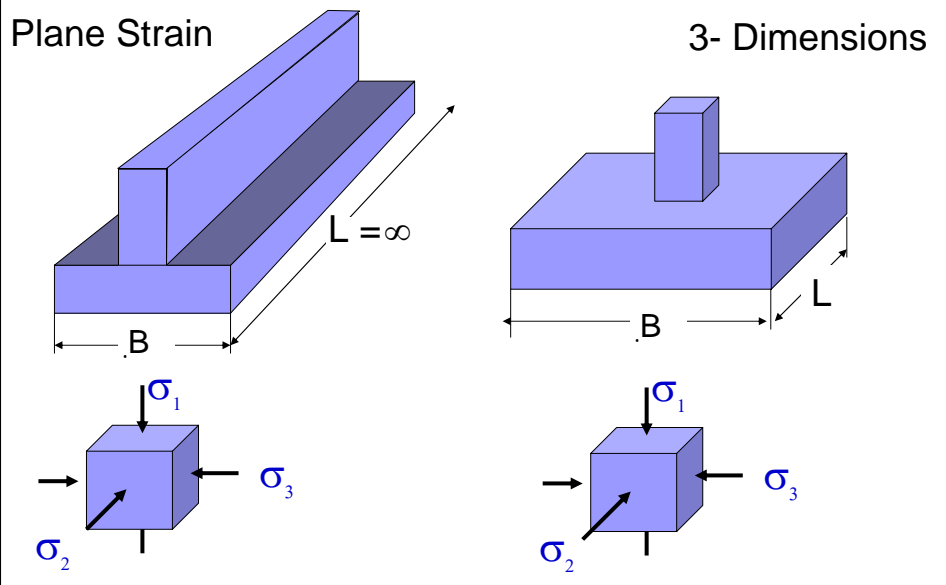

การปรับลดหน่วยแรงหลักให้เหลือเพียง 2 มิติ

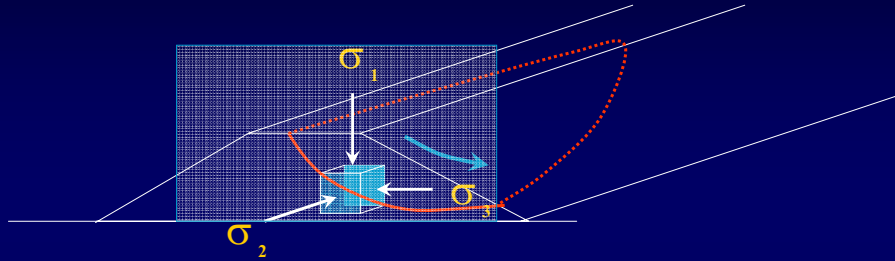
ในทางปฏิบัติวิศวกรจะปรับลดการพิจารณาหน่วยแรงหลักให้เหลือเพียง 2 มิติ คือ “Major Principal Stress” σ_1 และ “Minor Principal Stress” σ_3 ด้วยเหตุผลดังนี้

1. การบีบอัดมักจะเกิดใน plane ของ σ_1 และ σ_3 เป็นส่วนมาก
2. ลักษณะของโครงสร้างทางปฐพีมักอยู่ในรูปของ “Plane strain” คือมีการเคลื่อนตัวได้ 2 ทิศทาง เช่น เขื่อน ถนน คลอง ดังนั้นทิศทาง ของ σ_2 จึงไม่มีผลต่อลักษณะการบีบอัด
3. ได้มีการทดสอบเปรียบเทียบระหว่างความแข็งแรงของมวลดินที่รับแรงในลักษณะ 3 แกน ที่มีหน่วยแรงที่ต่างกันอย่างจริง (True Triaxial Test: $\sigma_1 \neq \sigma_2 \neq \sigma_3$) แล้วปรากฏว่าความแข็งแรงที่วัดได้จาก σ_1 ที่สูงสุดใกล้เคียงกับการทดสอบโดยควบคุมให้ σ_2 เท่ากับ σ_3 ดังนั้นจึงถือได้ว่า σ_2 มีอิทธิพลต่อความแข็งแรงของดินโดยรวมน้อย

Stress Conditions

การปรับลดหน่วยแรงหลักให้เหลือเพียง 2 มิติ

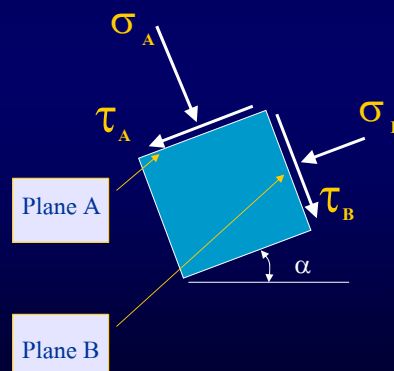
ตัวอย่างการพิบัติของคันถนนบนดินอ่อน (ข้อมูลจากกรมทางหลวงฯ)

การคำนวณหน่วยแรงโดยวิธี Mohr's Circle

ในมวลดินที่อยู่ในสภาวะสมดุล ถ้าเราทราบหน่วยแรงที่กระทำบน Plane ที่ตั้งฉากกันใดๆก็ตาม ด้วยวิธีการของการเขียน Mohr's Circle จะสามารถหาหน่วยแรงในที่ทำมุมอื่นๆได้ทุก Plane

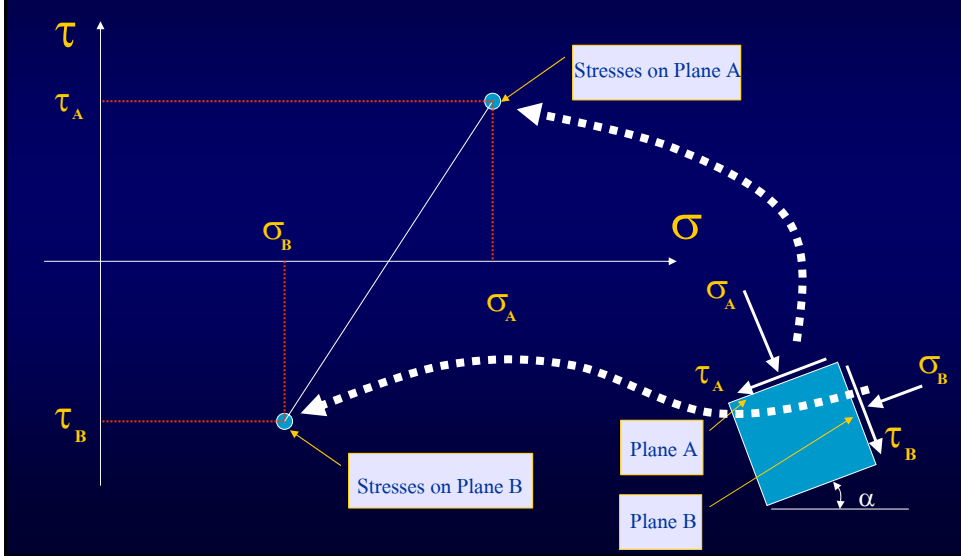
วิธีการ

1. เขียน Free Body Diagram ของมวลดินนั้นพร้อมกับทิศทางและค่าที่หน่วยแรงนั้นกระทำ

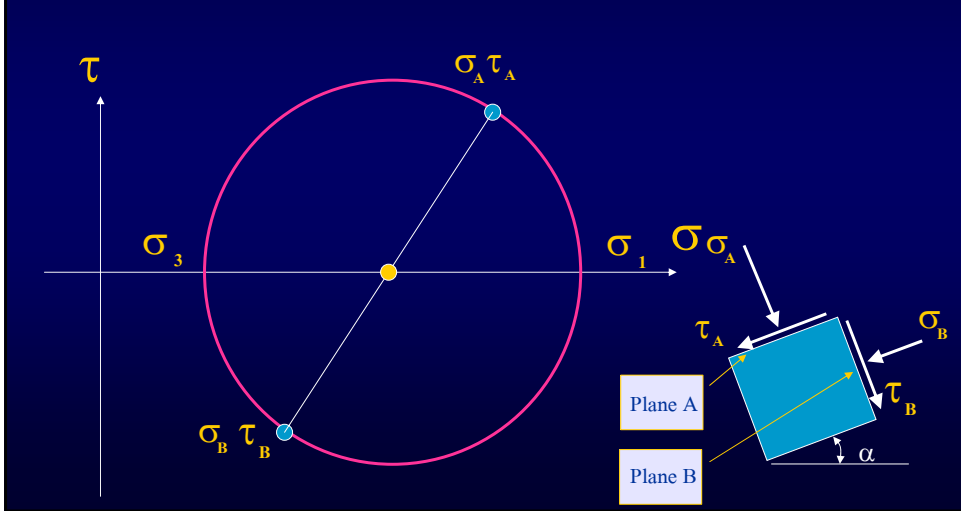
Mohr's Circle (cont.)

2. เขียน Coordinates ของหน่วยแรง (σ , τ) ในแต่ละทิศทางลงบน Mohr Diagram

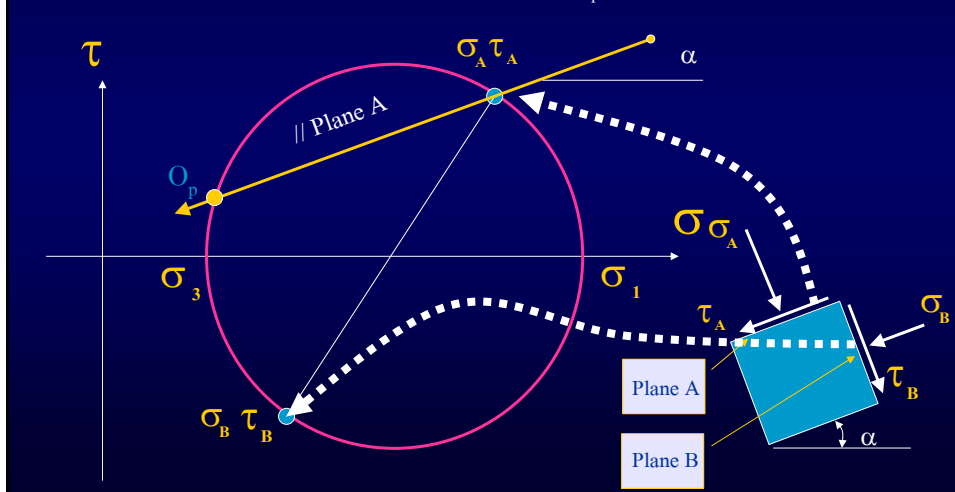
Mohr's Circle (cont.)

3. เขียน วงกลม Mohr's Circle โดยที่มีเส้นทแยงมุมที่ลากจาก Coordinates ของ Stresses บน Plane A และ B เป็นเส้นผ่านจุดศูนย์กลางของวงกลม

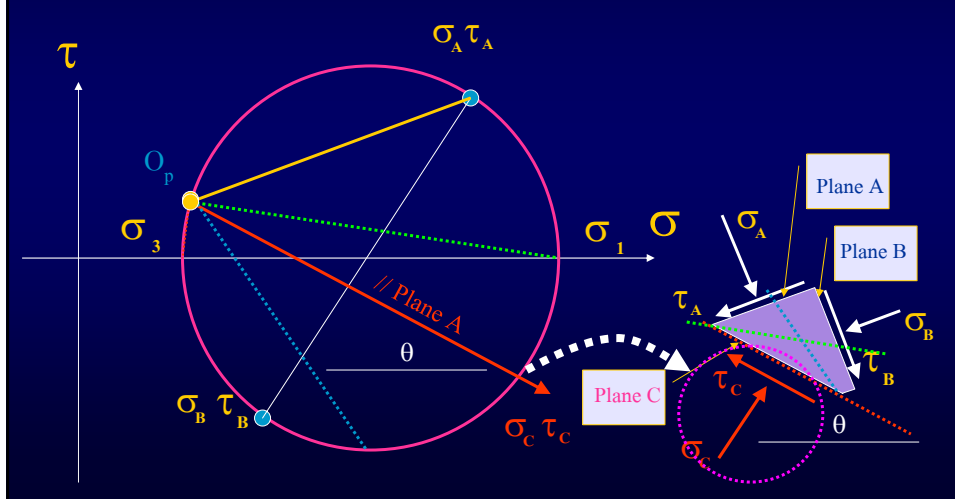
Mohr's Circle (cont.)

4. หาจุดกำเนิดของ Plane เรียกว่า "Original of Plane" (O_p) โดยลากเส้นจากจุดของ Coordinates ของหน่วยแรงที่ทราบค่า เช่น ขนานกับ Plane ที่หน่วยแรงนั้นกระทำจนไปตัดส่วนโค้งของวงกลมที่ใด จุดตัดนั้นก็จะเป็จุด " O_p "

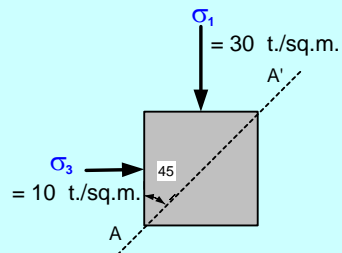
Mohr's Circle (cont.)

5. จากจุด O_p จะสามารถหาหน่วยแรง $\sigma_c \tau_c$ บน Plane C ได้ขานมวดคินดังกล่าวได้โดยการลากเส้นจาก O_p ขนานกับ Plane ที่ต้องการทราบค่าหน่วย ไปตัดส่วนโค้งของวงกลมที่ใด Coordinates นั้นก็จะเป็ค่าหน่วยแรงที่กระทำบน Plane C นั้น

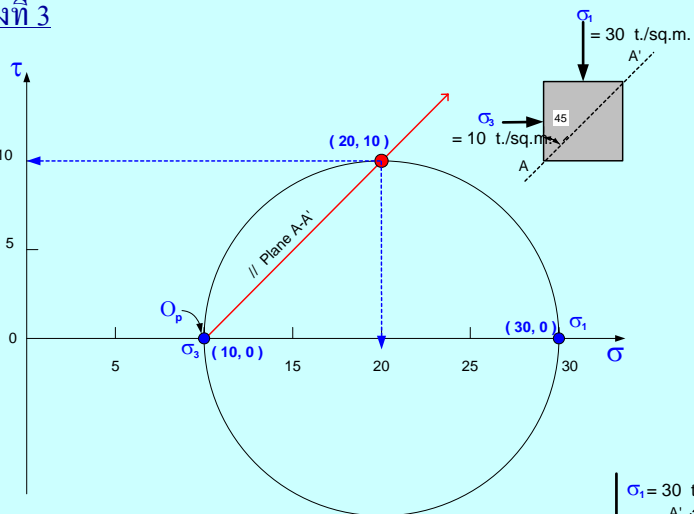

ตัวอย่างที่ 3

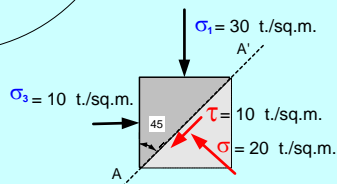
กำหนดให้มวลดินมีแรงกระทำเป็นหน่วยแรงหลักดังแสดงในภาพ ให้หาหน่วยแรงบนระนาบ A-A' ที่ทำมุม 45 องศา กับแนวตั้ง โดยวิธีเขียน Mohr's Diagram

ตัวอย่างที่ 3

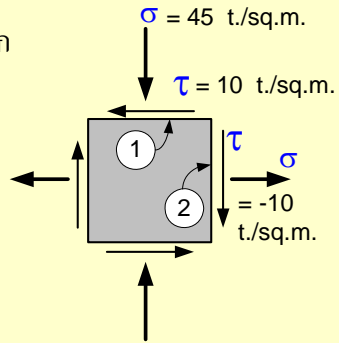
ดังนั้นหน่วยแรงบนระนาบ A-A' $\sigma_A = 20 \text{ t./sq.m.}$
 $\tau_A = 10 \text{ t./sq.m.}$

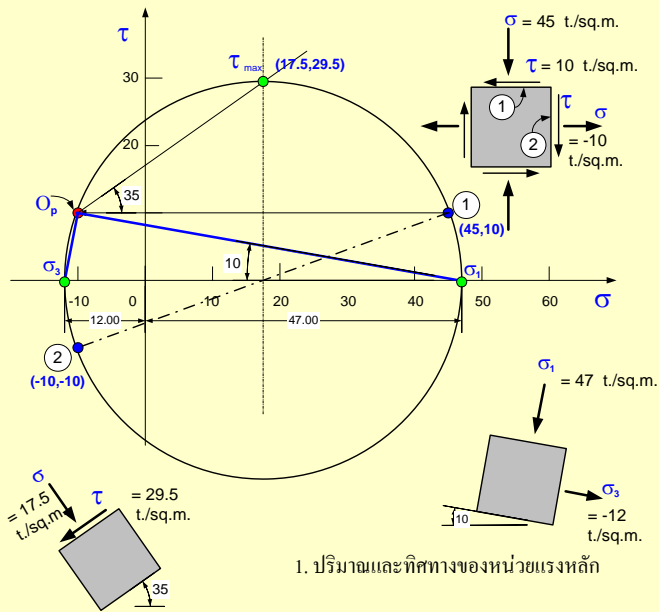
ตัวอย่างที่ 4

กำหนดให้มวลดินมีแรงกระทำที่หน่วยแรงตั้งฉาก และหน่วยแรงเฉือนบนระนาบ (1) และ (2) ดังแสดงในภาพ ให้หา

1. ปริมาณและทิศทางของหน่วยแรงหลัก
2. ปริมาณและทิศทางของหน่วยแรงเฉือนสูงสุด

ตัวอย่างที่ 4

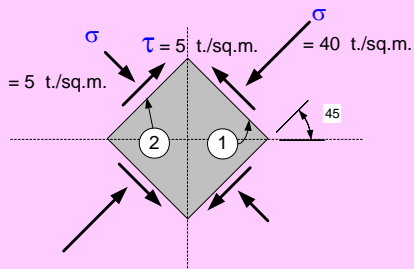
1. ปริมาณและทิศทางของหน่วยแรงหลัก

2. ปริมาณและทิศทางของหน่วยแรงเฉือนสูงสุด

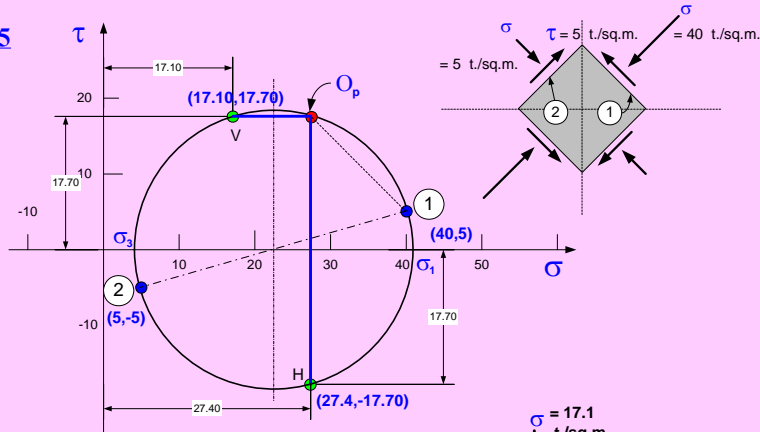

ตัวอย่างที่ 5

มวลดินวางตัวในทิศทางทำมุม 45 องศา กับแนวราบมีหน่วยแรงกระทำ ดังแสดงในภาพ ให้หาค่าหน่วยแรงที่กระทำในแนวตั้งและแนวราบ

ตัวอย่างที่ 5

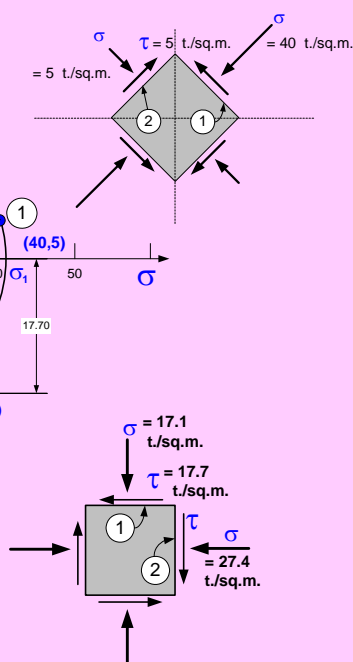

1. หน่วยแรงที่กระทำต่อระนาบในแนวราบ

$\sigma = 17.1 \text{ t./sq.m.}$ $\tau = 17.7 \text{ t./sq.m.}$

2. หน่วยแรงที่กระทำต่อระนาบในแนวตั้ง

$\sigma = 27.4 \text{ t./sq.m.}$ $\tau = -17.7 \text{ t./sq.m.}$

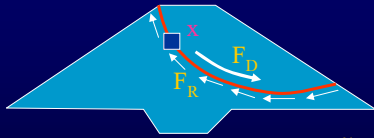

อัตราส่วนปลอดภัยของมวลดินเฉพาะจุด (Local Factor of Safety)

ตามปกติอัตราส่วนปลอดภัย (F.S.) คือ สัดส่วนระหว่างกำลังของดิน ต่อหน่วยแรงที่เกิดขึ้นจริงในมวลดินในขณะนั้น 1) อาจเป็นอัตราส่วนปลอดภัยโดยรวม (Overall F.S.) โดยการเฉลี่ยรวมทั้งพื้นระนาบที่อาจเกิดการพิบัติ หรือ 2) อัตราส่วนปลอดภัยเฉพาะจุด (Local F.S.)

อัตราส่วนปลอดภัยโดยรวม (Overall F.S.)

$$F.S. = \frac{F_R}{F_D}$$

อัตราส่วนปลอดภัยเฉพาะจุด (Local F.S.) ที่ x

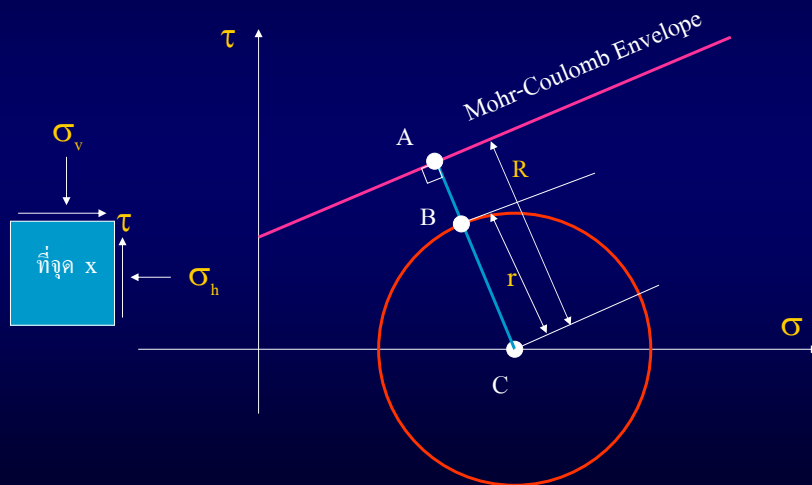
$$F.S. @ x = \frac{\text{Strength @ } x}{\text{Stress @ } x}$$

อัตราส่วนปลอดภัยเฉพาะจุด (Local F.S.) ที่ x

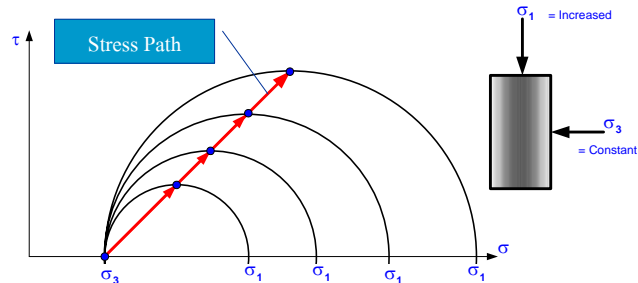
$$F.S. @ x = \frac{\text{Strength @ } x}{\text{Stress @ } x}$$

ดังนั้นจาก Mohr Diagram ของสภาพหน่วยแรงที่ x

$$F.S. @ x = \frac{AC}{BC} = \frac{R}{r}$$

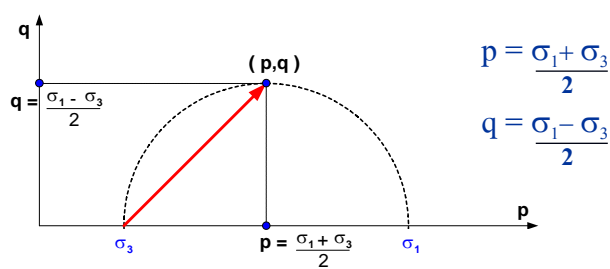
ทางเดินของหน่วยแรง (Stress Path)

Stress Path คือเส้นทางที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของหน่วยแรงในมวลดินแสดงได้ด้วยเส้นและลูกศรที่ลากผ่านจุดยอดของวงกลมมอร์

Stress path ยังคงให้ข้อมูลที่เทียบเท่าการเขียนวงกลมมอร์แต่จะแสดงได้ง่ายกว่าเพราะไม่ต้องเขียนวงกลมหลายวงต่อเนื่องกันและยังคงเปลี่ยนกลับมาเขียนวงกลมมอร์ได้ง่าย พัฒนาขึ้นโดย Lambe and Whitman (1969)

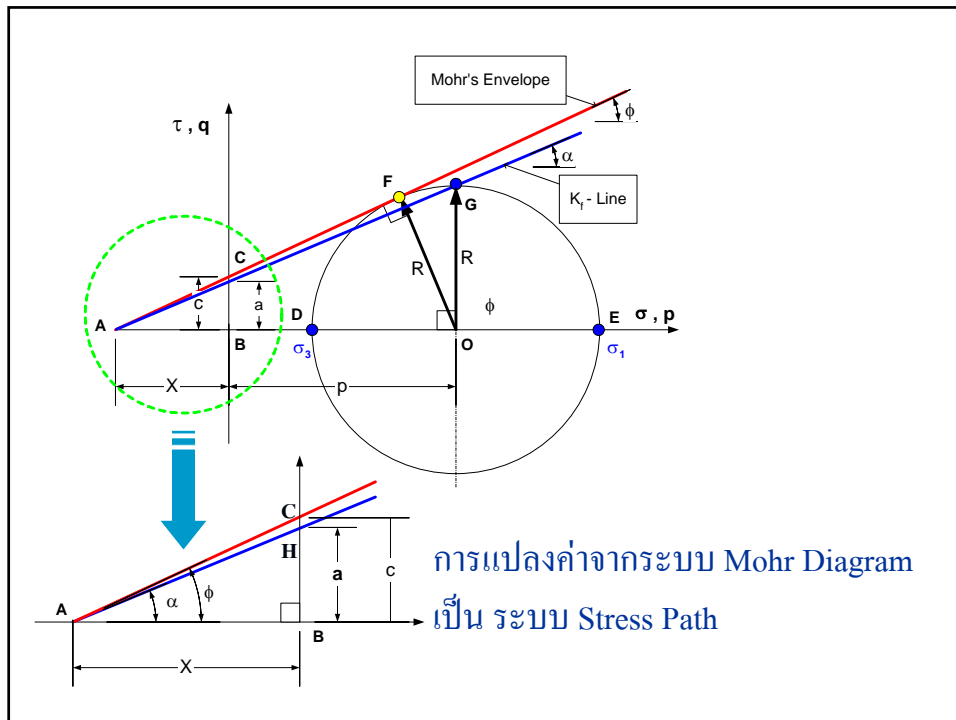
ทางเดินของหน่วยแรง (Stress Path) หรือ p-q Diagram

ความสัมพันธ์ของ p , q (จุดยอดของวงกลมมอร์) และ σ_1 , σ_3

ข้อดีของ Stress-path

1. ง่ายต่อการติดตามการเปลี่ยนแปลงของหน่วยแรงในมวลดิน จากสาเหตุต่างๆ
2. สามารถทราบพฤติกรรมและประวัติของดินจากรูปร่างของ Stress-path
3. สามารถจำลองสถานการณ์ของอาจเกิดขึ้นในมวลดินและนำมาทดสอบเพื่อคาดการณ์ในห้องทดลองได้

สิ่งที่ต้องการทราบระหว่างตัวแปรของทั้งสองระบบ

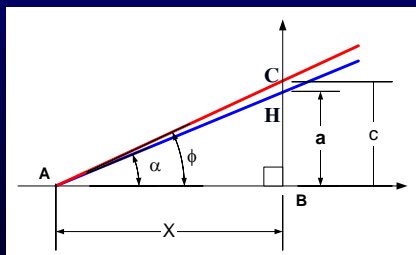
$a = f(c, \phi)$ และ $\alpha = f(c, \phi)$ หรือ

$c = f(a, \alpha)$ และ $\phi = f(a, \alpha)$

$\Delta AFO \longrightarrow R/(x+p) = \sin \phi \dots\dots\dots(1)$

$\Delta AGO \longrightarrow R/(x+p) = \tan \alpha \dots\dots\dots(2)$

Then from (1) = (2); $\sin \phi = \tan \alpha \longrightarrow \alpha = \tan^{-1}(\sin \phi) \dots\dots(3)$

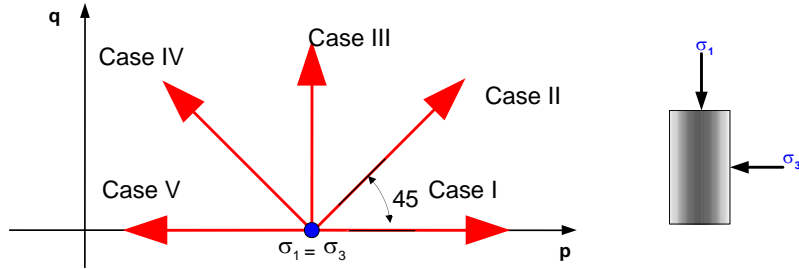
From ΔACB and ΔAHB obtained

$\tan \phi = c/x$ and $\tan \alpha = a/x \dots\dots(4)$

Then $c / \tan \phi = a / \tan \alpha$

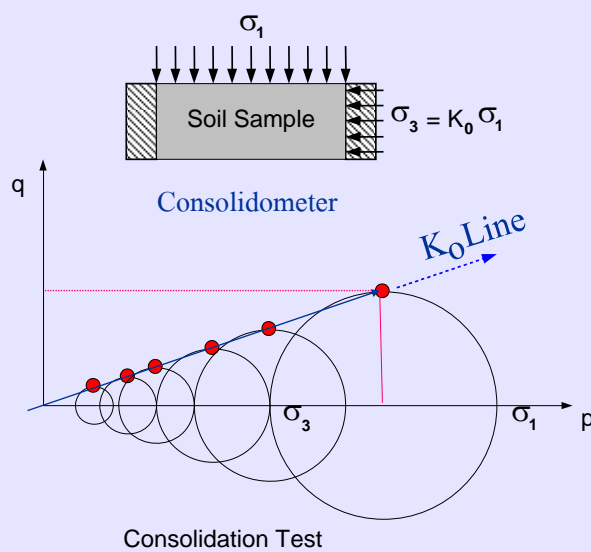
$a = c \cdot \frac{\tan \alpha}{\tan \phi} = c \cdot \cos \phi \dots\dots(5)$

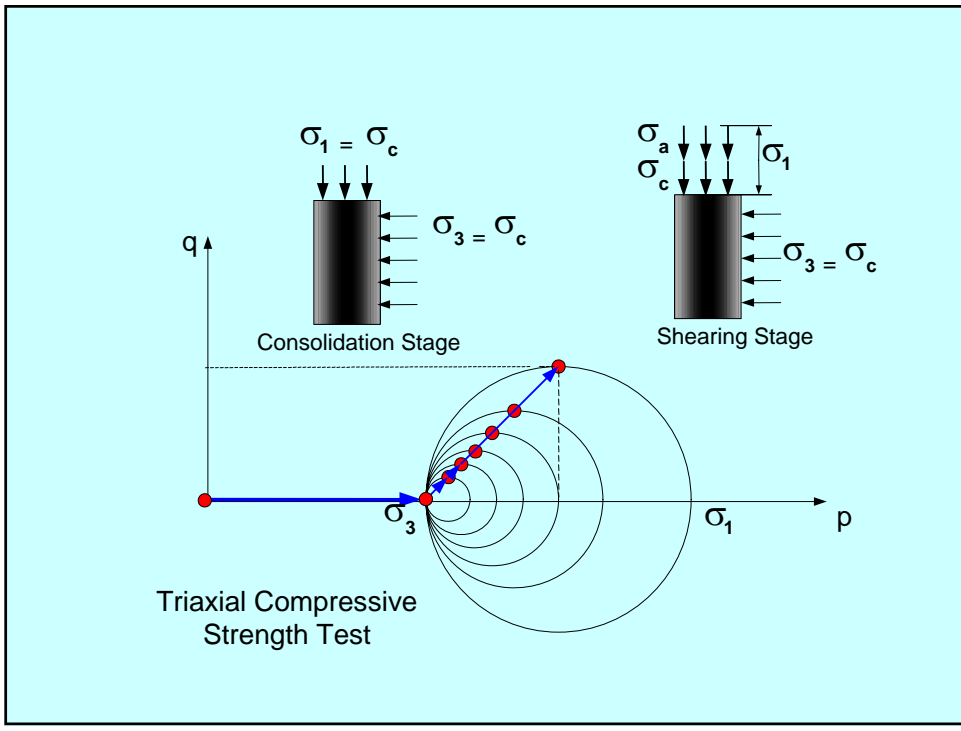
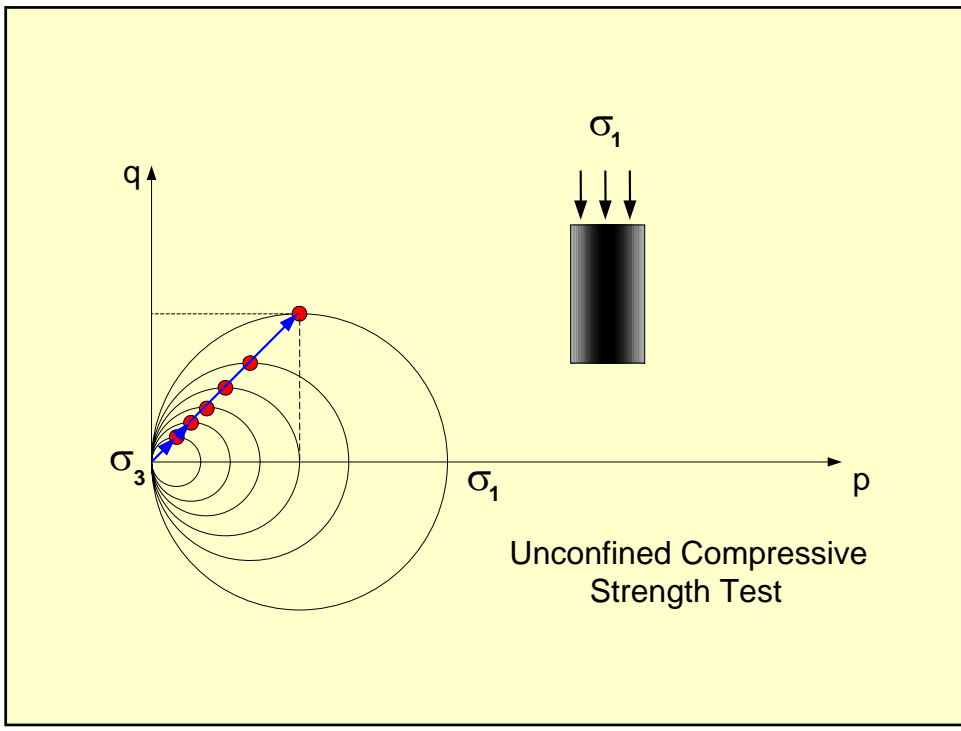
I. การเปลี่ยนแปลงหน่วยแรงภายใต้สภาวะหน่วยแรงที่ควบคุม

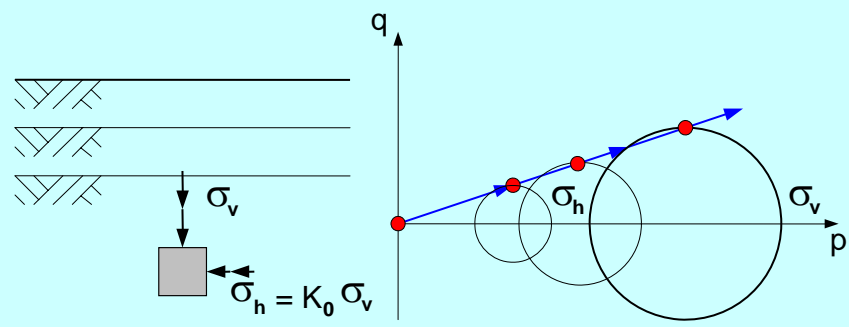
Case I	เมื่อ σ_1 เพิ่มขึ้น	=	σ_3 เพิ่มขึ้น
Case II	เมื่อ σ_1 เพิ่มขึ้น	แต่ σ_3 คงที่	
Case III	เมื่อ σ_1 เพิ่มขึ้น	=	σ_3 ลดลง
Case IV	เมื่อ σ_1 คงที่	แต่ σ_3 ลดลง	
Case V	เมื่อ σ_1 ลดลง	=	σ_3 ลดลง

II. การเปลี่ยนแปลงหน่วยแรงภายใต้การทดสอบในห้องทดลอง

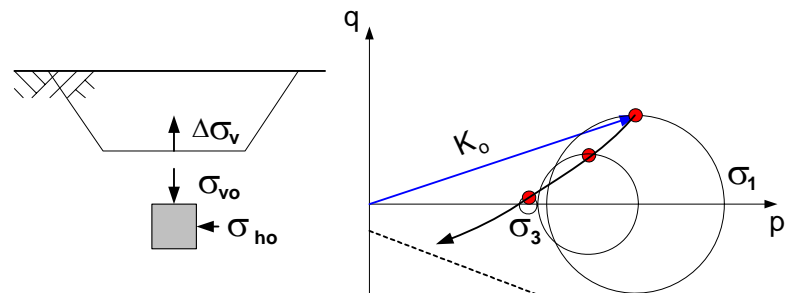

III. การเปลี่ยนแปลงหน่วยแรงภายใต้สภาวะจริงในสนาม

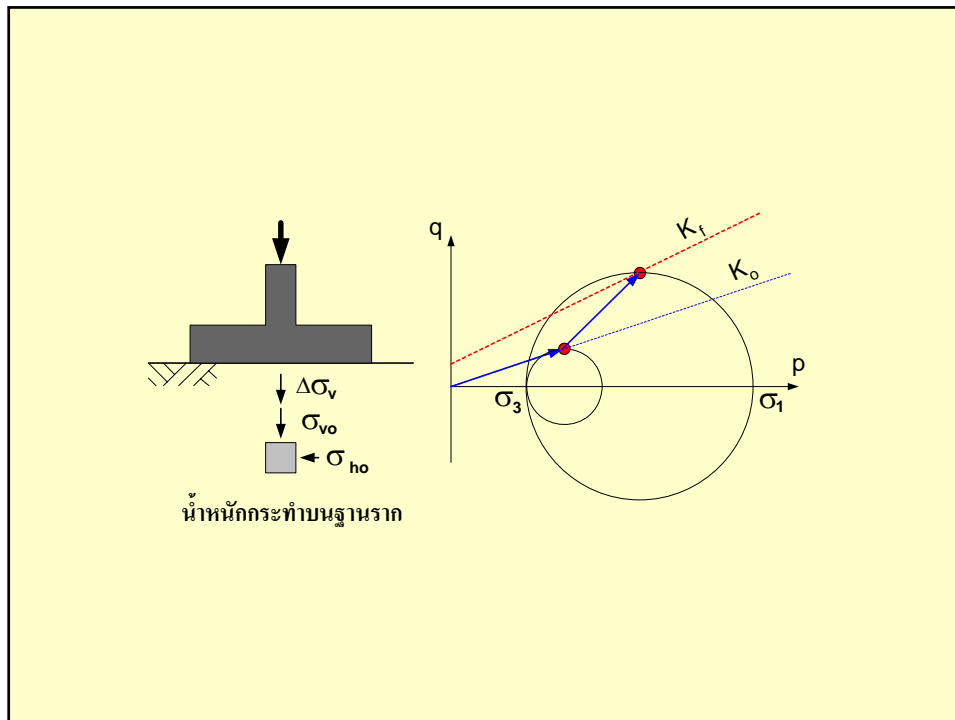

K_0 = สัมประสิทธิ์แรงดันด้านข้างในที่

การตกตะกอนตามธรรมชาติ

การซูดบ่อหรือคลอง

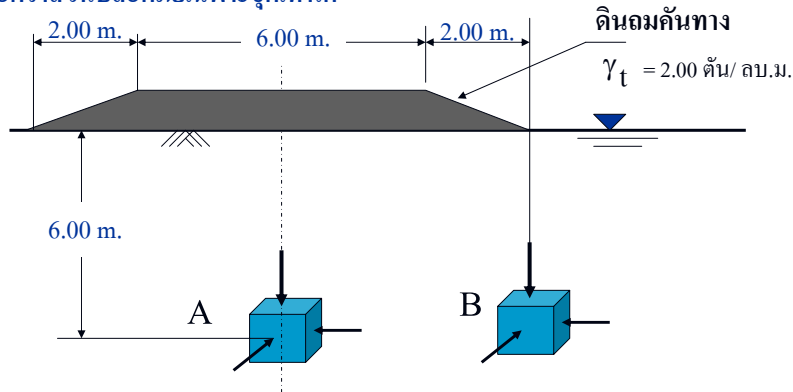
ตัวอย่าง การทดสอบกำลังของดินโดย Triaxial Test ปรากฏผลดังนี้

ตัวอย่างดินที่	Confining Pressure(ksc.)	Max. Deviator Stress(ksc.)
1	0.7	1.41
2	1.4	2.04
3	2.8	2.56

- ให้เขียน Stress path ของทั้ง 3 ตัวอย่าง โดยเริ่มตั้งแต่ Consolidation จนกระทั่ง Shearing
- เขียน Mohr's Circles ที่จุด Failure ของทั้ง 3 ตัวอย่าง พร้อมทั้งหา Mohr-Coulomb Envelope
- หาค่า Strength parameters ทั้งในระบบ Mohr Diagram และ Stress Path

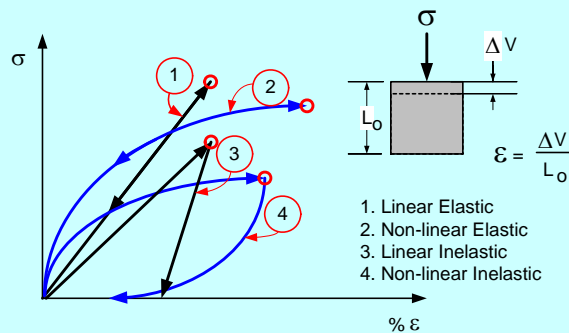

ตัวอย่าง ดินตะกอนตามธรรมชาติที่มีบริเวณบางพืด อยู่ที่ระดับลึก 6 ม. จากผิวดิน ถ้ำระดับน้ำใต้ดินอยู่ที่ผิวดิน และความหนาแน่นอิ่มตัวของดิน = 1.6 ตัน/ลบ.ม. และสัมประสิทธิ์แรงดันดินด้านข้าง ($K_0 = 0.6$) และเมื่อมีการถมคันถนนสูง 1.50 ม. ดังรูป จงหาหน่วยแรงที่เพิ่มขึ้นที่จุด A และ B แล้วเขียนทางเดินของหน่วยแรงทั้งของทั้งสองจุดและถ้าดินมีกำลัง $c = 1.2$ ตัน/ตร.ม. $\phi = 22^\circ$ ให้หาว่าแต่ละจุดจะมีอัตราส่วนปลอดภัยเฉพาะจุดเท่าใด

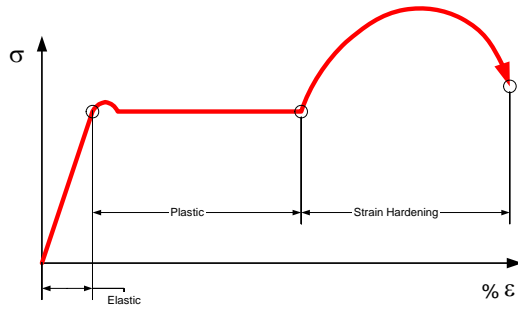
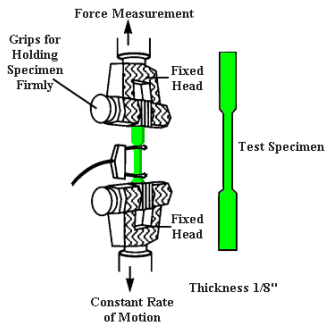

ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดและความเค้นของมวลดิน

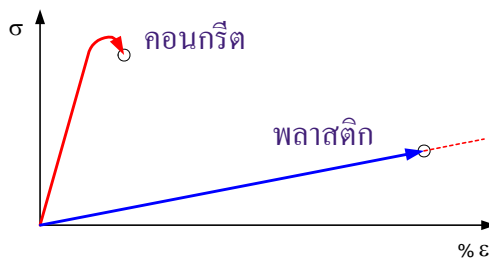
ลักษณะ ของความสัมพันธ์ระหว่าง Stress-strain ของวัสดุทางวิศวกรรม

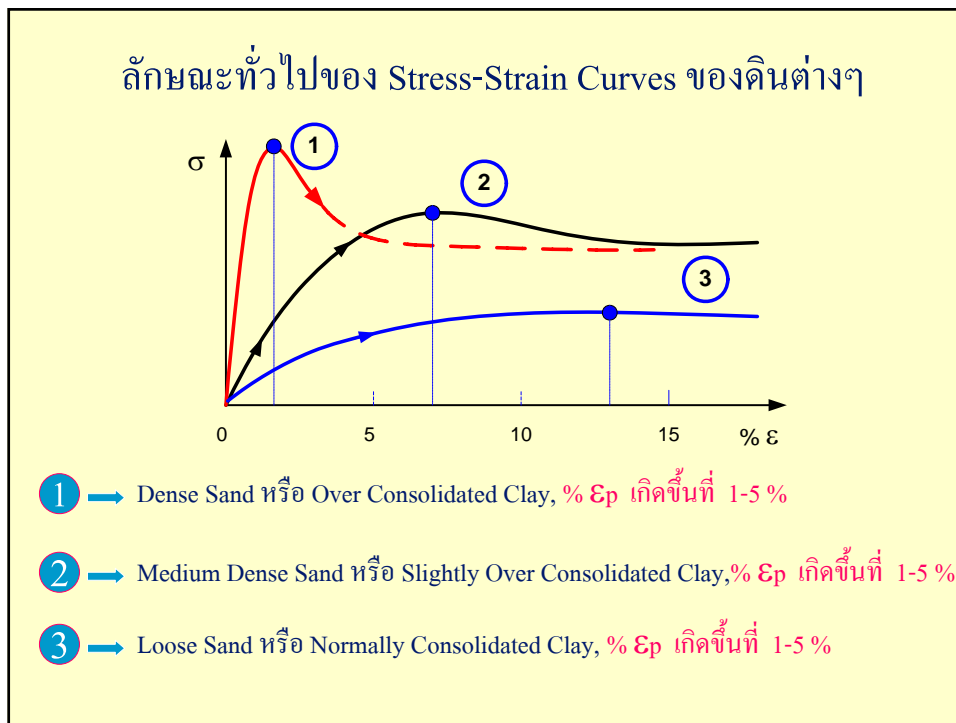
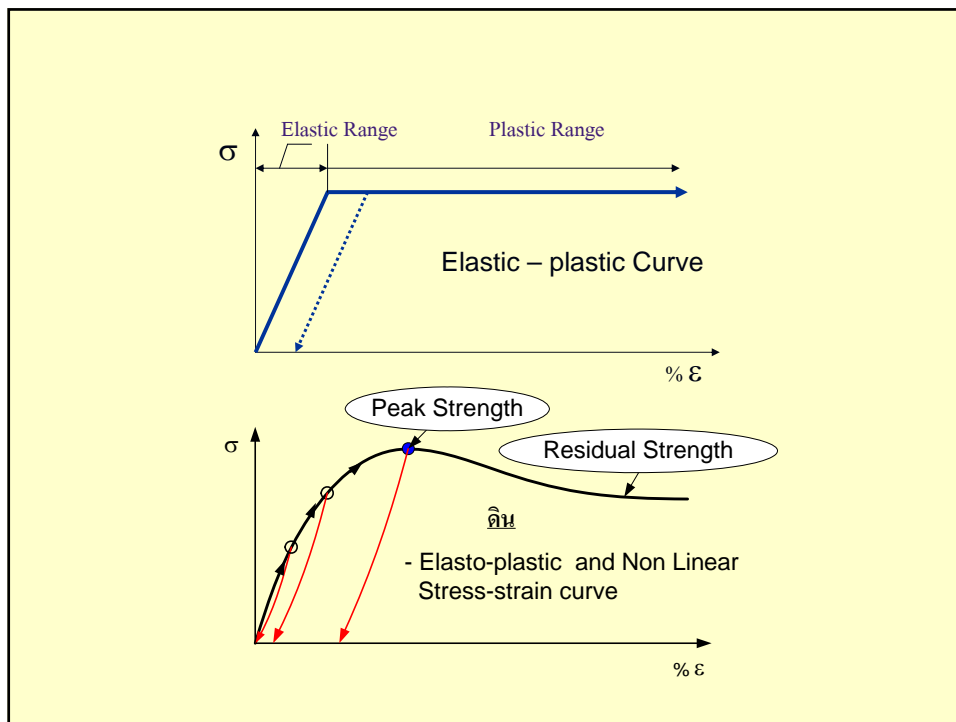

เหล็กเสริมคอนกรีตรับแรงดึง

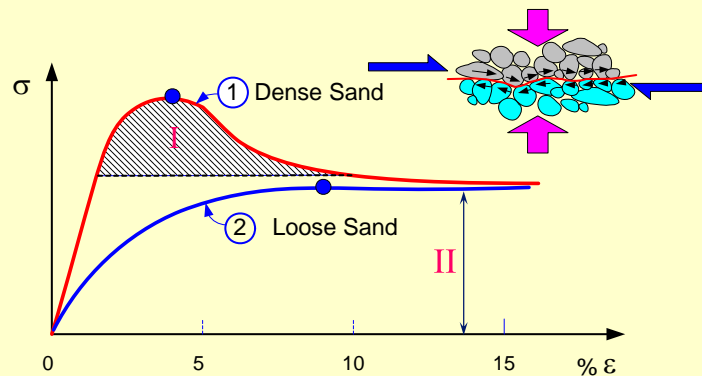

คอนกรีต และ พลาสติก

งานที่เกิดจากการต้านทานแรงเฉือนในดิน

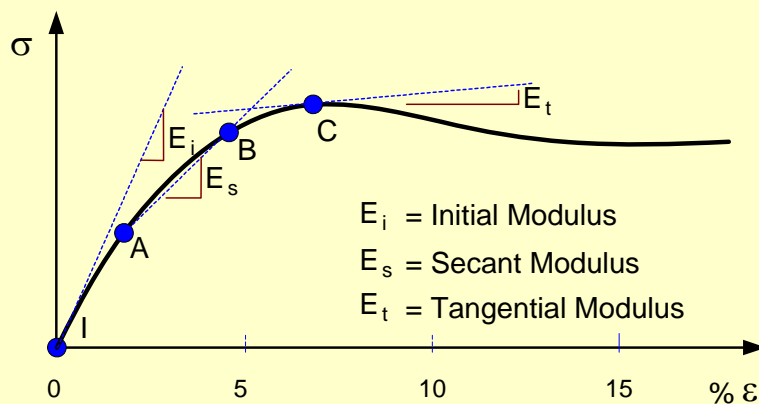

I - เกิดจากการขัดยัดกันระหว่างเม็ดดิน (Particle Interlocking)

II - เกิดจากความฝืดที่ผิวสัมผัสของเม็ดดิน (Surface Friction)

โมดูลัสของมวลดิน (Soil Moduli)

Soil Modulus คืออัตราส่วนระหว่าง Stress/Strain = $\frac{\sigma}{\epsilon}$
หรือความชันของ Stress-Strain Curve

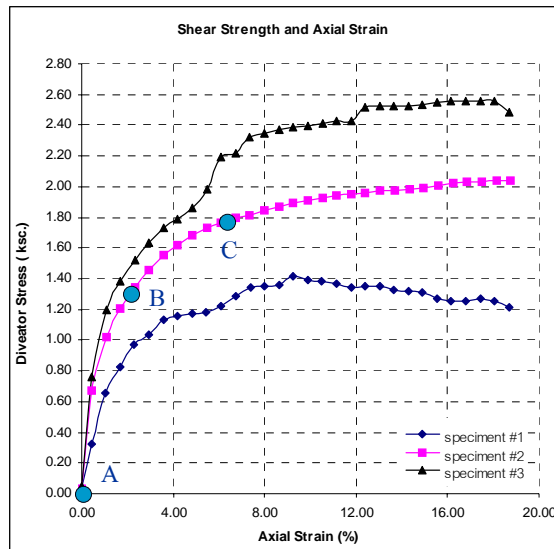

E_i = Initial Modulus

E_s = Secant Modulus

E_t = Tangential Modulus

ตัวอย่าง การทดสอบ Triaxial Test แบบ CU ของดินบดอัด ปรากฏผล Stress – strain curve ดังแสดง สำหรับตัวอย่างที่ 2 ให้หาค่า Modulus ของดินดังต่อไปนี้

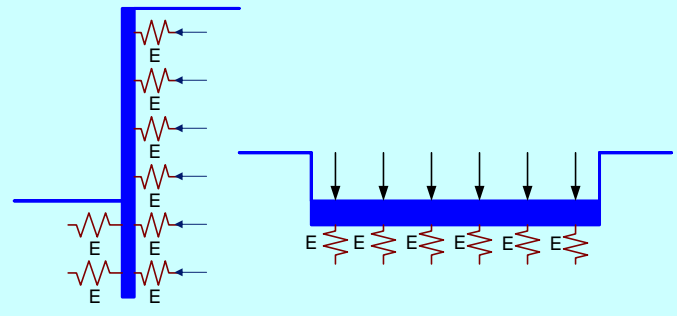
- ก. Initial Modulus ที่จุด A
- ข. Tangential Modulus ที่จุด B
- ค. Secant Modulus ที่ระหว่างจุด B และ C
- ง. ให้หาสมการแทน Stress-strain curve ที่ดีที่สุด

การใช้งานของโมดูลัสของมวลดิน

เมื่อใดก็ตามที่วิศวกรต้องการทราบทั้งระดับของความเค้นและความเครียดในมวลดินไปพร้อมกัน หากใช้คุณสมบัติเฉพาะความแข็งแรงเท่านั้น (c , ϕ) จะไม่เพียงพอ ต้องคำนวณจากค่าโมดูลัสของดินด้วยดังกรณีต่อไปนี้

1. เมื่อโครงสร้างสามารถทำให้เกิดการเคลื่อนตัวมากจนไม่สามารถใช้งานได้แต่ยังไม่พิบัติ เช่น ดินหลังเข็มพืดกั้นดินจนทำให้สิ่งก่อสร้างข้างเคียงเสียหาย
2. ชั้นดินฐานรากที่เมื่อรับน้ำหนักแล้วมีการทรุดตัวพื้นใดสูงอาจทำให้เกิดความเสียหายได้โดยที่ยังไม่เกิดการพิบัติ เช่น ดินใต้ถังน้ำมัน
3. การศึกษาการเคลื่อนตัวของฐานรากหรือโครงสร้างที่ส่งผ่านแรงให้ดิน ทั้งในระหว่างการก่อสร้างและใช้งาน
4. การวิเคราะห์พฤติกรรมโดยละเอียดของมวลดินเมื่อรับแรงกระทำต่าง โดยวิธี Finite Element Method (FEM)

การวิเคราะห์การเคลื่อนตัวด้วยวิธี Stiffness Methods

Sheet Pile Retaining Wall

Mat Foundation

วิเคราะห์การเคลื่อนตัวของคันถนนบนดินอ่อน โดยวิธี Finite Element Analysis (FEM)

